

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta:

8 kr. če se tiska enkrat,
12 " " " dvakrat,
15 " " " trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijska na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvu je na velikem h. št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden: sicer: v torek, četrtek in sredo.

Rojaki!

Minulo bode skoraj šest let, odkar so se vršile poslednje volitve za deželni zbor. Po silovitem in nepostavnem pritisku je tačas bil naš narod, dasi je kranjska dežela, izvzemši Kočevje, čisto slovenska, v deželnem zboru potisnjen v manjšino. Napočil je naposled željno pričakovan dan rešitve za naš narod.

Presvitli cesar je z najvišim patentom od dne 11. maja t. l. kranjski deželni zbor razpustil in vzkazal nove volitve.

Vsled tega najvišega ukaza je c. kr. deželna vlada razpisala volitve

v kmetskih občinah na dan 9. junija t. l., v mestih in trgih na dan 12. junija t. l.

V malo dneh boste tedaj izbirali možé, katerim zaupate in od katerih pričakujete, da bodo v prihodnjih šestih letih sklepali v deželnih zadevah vselej v korist deželi in naroda.

Našim gruntnim posestnikom se je sicer gruntni davek znižal in s tem njih stan nekoliko olajšal; a treba je še skrbeti, da se kmetijstvo z naukom in družimi napravami povzdigne.

Obrtniki in rokodelci imajo pravico zahtevati od deželnega zbora, da jim preskrbi obrtniške šole in jim tako s praktičnim poukom omogoči, premagovati tujo konkurenco.

Potezati se bode moral deželni zbor za tako odgojo ljudskega učiteljstva, da stopijo učitelji na svoja veljavna mesta kot značajni, rodoljubni odgojitelji, ki bodo složno z našo vrlo duhovščino vcepovali v mladostna srca bogovin človekoljubje, žlahne čute za pravico in resnico in gorečo ljubezen do naroda in domovine.

V prijateljskem sporazumljenji s slavno c. kr. deželno vlado, katera v vsakej priliki kaže svojo vsestransko skrb za deželo, in z njeno pomočjo bode deželni zbor postavil o občinskih, cestnih, šolskih in sploh vseh deželnih zadevah lahko tako vrel, da bodo ugajale potrebam naroda in deželi koristne.

Dokler se od katere koli strani delajo ovire našemu slovenskemu jeziku, bode stal deželni zbor na straži za njegove pravice. Kar pa Slovenci sami sebi želé, ne bodo kratili svojim nemškim sodeležanom v Kočevju.

Kranjska dežela obhaja letos **šestoletnico** svojega združenja s presvitlo cesarsko rodbino. Naš preljubljeni cesar pride sam v deželo. Novi deželni zbor je poklican, da Nj. Veličanstvu izrazi neomahljivo zvestobo in pred najvišjim prestolom zagotovi neomenjeno udanost kranjske dežele in slovenskega naroda za vse prihodnje čase.

S tem programom stopa tedaj narodni centralni volilni odbor pred Vas, čestite volilce. Po tem programu bodo delali možje, katere Vam odbor naslanja se na poročila zaupnih mož in izjave volilnih shodov priporoča. Večina od njih Vam je že znana, ker se je v dolgotetnem boju za deželne in narodne pravice potrdila; pa tudi imena na novo priporočenih so Vam znana in, kakor se nadejamo, tudi priljubljena.

Rojaki! V življenji narodov so odločilni dnevi, odločilni za vso njihovo bodočnost. Kdo izmed nas ne čuti, da po dolgem mraku slovenskemu narodu začenja svitati zarja lepših dni. Pokazati nam je pa zdaj, da smo jih vredni.

Naši narodni protivniki, proti katerim smo toliko let morali napenjati vse svoje moči, so sicer za trenutek potihnili, a to nas ne sme motiti v svojem delovanji. Bodimo, kakor dozda, oprezni, v svojem trudu za narod vstrajni in požrtvovalni in vselej **složni**.

Pod to zastavo, dragi rojaki, stopite na volišče; pokažite svetu, da ste vsi jedini, kadar gre za srečo in blagostanje naroda in — zmaga bo naša.

Naši kandidatje so:

Za kmetske občine:

1. Za okraj *okolice Ljubljanske in Verhnike*: **dr. Karol Bleiweis vit. Trsteniški**, primarij v deželnih bolnišnici, in **Luka Robič**, vpokojeni davkarski nadzornik.

2. Za okraj *Kamnik in Brdo*: **Janez Kersnik**, notar na Brdu.

3. Za okraj *Kranj, Tržič in Loka*: **Karol Klun**, beneficijar in državni poslanec, **Blaž Mohar**, župan in posestnik v Loki.

4. Za okraj *Radovljico in Kranjsko goro*: **dr. Josip Poklukar**, državni poslanec in posestnik.

5. Za okraj *Postojna, Planina, Senožeče, Lož in Bistrica*: **dr. Valentin Zarnik**, odvetnik v Ljubljani,

dr. Josip Vošnjak, primarij v dež. bolnišnici.

6. Za okraj *Vipavo in Idrijo*: **Matej Lavrenčič**, posestnik.

7. Za okraj *Novomesto, Kostanjevica, in Krško*: **Viljem Pfeifer**, državni poslanec in posestnik.

8. Za okraj *Trebnje, Zatično, Žužemberk, Mokronog, Litijo, in Radeče*: **Luka Svetec**, notar v Litiji, **dr.**

Jurij Sterbenec, župnik v Hrenovicah, **dr. Franc Papež**, odvetnik v Ljubljani.

9. Za okraj *Kočevje, Lašče in Ribnico* vsled kompromisa med slovenskimi in nemškimi volilci: **Franc Fortuna**, podžupan in trgovec v Ljubljani in **Primož Pakiž**, posestnik.

10. Za okraj *Črnomelj in Metlika*: **Anton Aleš**, dekan v Semiču.

Za mesta in trge se bodo kandidatje v malo dneh razglasili, ko dojdejo odboru iz vseh okrajev konečna poročala.

Našim volilcem.

Kakor nalašč za naše okoliščine in razmere najdemo v „Soči“, 1. junija sledeče objavljeno:

Slavno vredništvo!

Na Vaše vprašanje, kako se bode visoka vlada vedla pri sedajnih volitvah za deželni zbor goriški, Vam morem odgovoriti sledeče: Pred svojim odhodom z Dunaja iz državnega zbora sem v posebni avdijenci o tej zadevi interpeliral Njegovo vzvišenost ministerskega predsednika in vodjo ministerstva za notranje zadeve, grofa Taaffe-ja, in on mi je odgovoril, da je trdna volja sedanje vlade za to skrbeti, da bodo volitve za deželni zbor pravi in resnični izraz mnenja in volje ljudstva, da zatorej ukaže podložnim političnim vradom, da se imajo pri volitvah volilnih mož in poslancev zdržati vsakega vplivanja na volilce in da se sploh nimajo v volitve vtikati, dostavljajoč, da on je tudi proti temu, da bi c. kr. vradniki kandidature ali poslanstva v deželni zbor sprejemali, ker imajo dovolj posla pri svojih vradnih opravkih.

Iz tega lahko posnamete, da, če bi se kateri c. kr. politični vradnik postopil vtikati se v volitve in pri volitvah vplivati na volilce, bi se pregrešil zoper vkaze sedanje dunajske vlade. Zaradi tega smemo pričakovati, da bodo politični organi pri letošnjih volitvah poslancev za deželni zbor ostali popolnoma nevtralni.

Z odličnim spoštovanjem Vam vdani
dr. Josip Tonkli,
drž. poslanec.

V Gorici, dne 27. maja 1883.

Kar velja za Goriško, velja gotovo tudi za nas, ker volitve tu, volitve tam. Minister, ki je besede izrekel, je minister za notranje zadeve cele Avstrije. Gotovo je to prava pot in naj bilo bi se vselej po tej hodilo, ne bili bi tam, kjer smo zdaj. Dostavljamo le še željo, a) naj bi se vselej in povsod c. kr. vradniki tega vodila držali ter nobenostransko volitve vodili, sami pa s svojo

oblastjo in vradniškim blišem ne vplivali na volitve; b) naj bi vradniki se ne ponujali in ne vrivali za kandidate. Takoj ima reč ves drugi obraz, če ima podložnik svojega sodnika, svojega glavarja, sploh izvrševalca oblasti voliti. Ni več niti potrebne prostosti, niti nepristranosti, ki mora imeti pred očmi le poštenost kandidata in blagor dežele pri volitvi. Volitev ni več pravi in nepokvarjeni izraz ljudskih želja, ljudske volje. To pa imajo volitve biti in če to niso, so nepotrebne.

Kar velja pri vradnikih, velja tudi o učiteljih in profesorjih. Oni so po novi postavi v enaki zadevi in zvezi do vlade, kakor vradniki. Zato se nam izjava in zadržanje učiteljev prav čudno zdi. Mar li svojega položaja ne umejo! Oni so po liberalnih postavah postali c. kr. vradniki. Jih le premestuje po disciplinarnem ali drugem poti minister nauka ali minister pravnih ali notranjih zadev, je isto. Kako zamorejo po tem takem neomejeno le po svojem prepričanju glasovati? Vidili smo že, kako se je godilo naj boljšim vradnikom, da niso vedeli niti na desno, niti na levo. Res šli so srednjo pot, da niso glasovali; zameril jim res tega nobeden ni, ali je pa to dobro za blagor dežele? Ali jih je ljudstvo za to volilo? Niti eno, niti drugo. Toraj gg. vradniki in kateri ste v takih zadevah, bodite modri; izvrševajte zvesto svoje naloge in ne kandidirajte; pa tudi volilcem kličemo: Bodite modri, ne volite vradnikov in profesorjev. Vestnemu vradniku in učitelju ne storite z izvolitvo nič dobrega, ampak ga le odtegnete njegovemu poklicu ter mnogokrat spravljate v velike zadrege, če je naroden in vesten. Gorje pa, če ni in znabiti le postranskih in sebičnih namenov išče.

Še nekaj se more tu v poštev jemati, denarna škoda za državo in deželo, ki morete pri taki izvolitvi za namestnika skrbeti in ga plačevati; vendar tega ne bomo dalje pretresovali, ker je med drugimi še naj manjše zlo.

Beseda.

Poleg drugih lastnosti in darov, ki človeka povzdigujejo visoko nad vse druge stvari na zemlji, je neprecenljivi dar govorjenja!

Koliko moč ima v sebi beseda! Poglej

vojaške vaje; na eno besedo se ti zasuče skor nepregledna vrsta junakov, kakor poveljnik hoče. In kedar pride resnost vojskega časa, zadostuje ena beseda, n. pr. „ogelj!“ da se jamejo gibati velikanske trdnjave, mesta in vasi se podirajo, pustošijo, kri skoraj v potokih teče — v kratkem času je razdžano, kar so gradila stoletja! — Koliko velja ena beseda vladarjeva itd.

Komur je le površno znana zgodovina svetovna in cerkvena, mora se le čuditi, koliko premore beseda, ako se obrača na dobro, koliko pa tudi razdere, ako se zasuče na slabo stran. Ena sama beseda, dobra ali slaba, ti lahko tako obtiči v spominu, da je ne moreš pozabiti; ena sama beseda je lahko blagor in sreča, pa tudi gorje in pogin za posameznika in cele narode.

Beseda božja je zemlji lice spremenila; je še le omogočila pravo omiko in oliko prepodivši mračno temo divjega poganstva; bila je res in je še zmir, kakor sv. Pavel tako krepko pové — na oba kraja brušen meč; bila je in je še vedno žlahtno seme, ki obrodi stoterni sad. Ima pa tudi satan svojo besedo, pogubno seme, ki se jako pridno seje, zlasti takrat in ondod, kadar in koder ljudje — čuvaji spijo.

O, beseda človeška ima dolgo zgodovino, pa tudi pretresljivo zgodovino! Vendar tukaj naj omenimo le ene same epise.

Prikrat je prišla beseda v hudo nesrečo, rekel bi v pogubno nevarnost, takrat, ko je oholo in prevzetno človeštvo zidalo nekaj čuden „dom“, ki naj bi se povsod na okrog videl. A Bog je prevzetnim zidarjem besedo zmedel, da se med seboj niso mogli več razumeti ter so morali nepotrebno zidanje popustiti.

Ta babilonska zmešnjava se je še pozneje večkrat ponavljala, da se ljudje med seboj niso mogli razumeti, da je namreč eden imenoval črno, kar je bilo drugemu belo, da je kdo imenoval slabo, kar je bilo v istini dobro itd.

Zlasti v sedanjem veku je ta zmedenost že tako napredovala, da je neznosna. Besede, imena niso več v soglasji s pojmi, z lastnostimi in rečmi, ki jih imajo zaznamovati. Že nepozabljivi papež Pij IX je klical zašlemu svetu, naj dá besedam pravi pomen nazaj, naj zopet jame reči imenovati po pravem imenu.

Listek.

Pot na Venero.

(Dalje.)

A pot ta nama dela preglavice. Tu namreč ni nič cest in potov in stez, ampak kar čez kamenje in skalovje jo je treba ubrati. To kamenje pa te peče v pête kot bes, in vsi še tako debeli kvedri te ne obvarujejo afrikanke vročine. Zato bi človek najraje hitro vzdigoval noge, ko bi se dalo hitro hoditi po teh pečinah in ko bi imel tako lahke korake kot tam doli, ali gori na zemlji. Toda tu je nekako težje čevlje odtrgovati od tal. Kajti Venera, dasiravno manjša od zemlje, ima vsled svoje večje gostobe tudi večjo privlačnost in je v tem obziru še nekaj bolj trmoglava kot naša zemlja. Kakor učenjaki trdijo, so si planeti našli teh lastnosti od svojega gospodarja, kakor je to sploh v navadi, da hlapei radi posnemajo gospode v slabostih. Ker jih solnce privlači, skušajo tudi sami kolikor mogoče ugrabiti in enkrat ugrabljeno kakor v kleščah držati. Zato naji pa tudi tako zvesto

k sebi vleče in pritiska, da se kar čuti, kako se za naji boji. Razven tega nama pa nagaja še to vroče solnce gori na temnomodrem nebu, ker nama tako hudomušno pripeka hrbta, da bi narložje zavpila, ko bi kaj pomagalo. In ko sva žejna, treba je potrpeti ali pa nazaj iti, ker to mej razgretim in posušenim kamenjem vode iskati, bi bilo smešno. Lačna pa tako nisva, ker sva žejna, in to sreča res, saj tu gori še tako nisva opazila nobene restavracije. Torej le brzo mimo teh puščav do one temne sence; ondod nama bo vže odleglo.

Nizko je vže stalo solnce na nebu, ko dospeva do zaželenega kraja, saj tako sklepara iz dolge sence, ki hodi za nama in iz žepne ure, ki pravi, da je na zemlji vže nekaj ur preteklo, od kar sva tu gori. Trudna sva oba in premočena od potu, zato se razveseliva velikanske groblje v znožji ne ravno visokega gorovja.

Varno stopaje v to veliko dolino, poiščevasi mehko ležišče na črni prsti, ter naslonjena na komolce zreva pred se, in nama nasproti štrle pritlikavi gorjanci z gladko brušenimi

stenami, od katerih odseva močno Venerino solnce kakor od svetlih kovinskih zreal. V njihovem znožji razprostira debela senca svoja krila nad dolino, tako da njega dna ne razločujeva dobro. Vzrok temu je najbrže precej tenko ozračje planetovo. V obče je ta kraj nekako čaroben, djal bi, neznosljiv, in zraven vendar zanimiv, ker ni jednoličen: tako živa svetloba na gorskih kristalih in tako temno-črna senca v dolini, sploh velikanska odprtina zarobljena z zmernimi vrhovi, ki se ti zdé, da so se le vstali iz nje, svoje zibelke; vse to te nekako tako zanimiva, da še opazil ne boš, kako pusta in prazna je nasprotno površina vseh teh predmetov.

Solnce se pomiče k zahodu. Treba si torej ogledati to nebeško luč sedaj, ko se je malo ulegla. Zopet stopava na površje. Ondi dospesva ugledava na rumeno-modrem nebu zahajati veliko rudečo kroglo za obzor. Še je tako ostra, da ne smevas gledati v njo, zato rabiva očala. Na prvi mah se dá razločiti, da je vsaj še enkrat toliko to solnce, kot naše na zemlji. Po natančnejem preiskavanju pa dobiva, da njegova površina presega štirikrat

Zdaj je že res v mnogem oziru tako daleč prišlo, da se mora ravno narobe misliti, kakor pa se govori. (Diplomatom že itak očitajo, da imajo jezik za to, da ž njim svoje misli zakrivajo). Naj navedem nekaj izgledov. Zatiranje vesti imenujejo versko prostost; odstranjenje sv. Križa iz šol in božjega imena iz šolskih knjig jim je šolska enakopravnost (nevtralnost); nestrpljiva samooblastnost jim je liberalizem; prisvojenje Rima in cerkvene države imenujejo „garancijo“ (zagotovilo) papeške prostosti in neodvisnosti; Francoska je postala „pokroviteljica“ Tunizije, Angleška isto tako Egipta; umeti pa je podjarmljenje.

Naj bolj dirnilo pa nas je tako presukanje resnice in npravnih pojmov v naj novejšem času tudi na domačih tleh, v naši domovini. Pri nekem volilnem shodu je imenoval nekdo znanega moža — „skoz in skoz pošteno dušo.“ Kakor da bi ga ne poznal nihče — od Trsta do Ljubljane in še dalje. O, uboga slovenščina, ali moraš reš tudi ti biti plašč, da hinavsko in tako predrzno prikrivaš svetu znano resnico!

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. junija.

Avstrijske dežele.

Za **Tirolsko** je dosedanji deželni glavar, baron Rapp, zopet kot glavar potrjen.

V **deželnem zboru v Gradcu** je grof Wurmbrand stavil to interpelacijo: 1. Ali je vladi znano, da državna stranka prava in poslanec Janez Karlon razpošiljata tiskane okrožnice župnijam in srenjskim predstavništvom za pristop k adresi do presvitelega cesarja? 2. Ali se zdi cesarski vladi primerno, da politični klub poziva selske občine, da podpišejo adresi do presvitelega cesarja in more-li priporočiti, da se taka adresa pokloni presvitemu cesarju? — C. k. namestnik je odgovoril, da se bode v imenu dežele poklonil deželni odbor, a posameznim občinam se ne more braniti, da se poklonijo presvitemu cesarju v krajih, kjer se bode mudil. Deželni odbor je predložil tudi načrt za preuredbo volilne postave, ki se odda v to izvoljenemu odseku deželnega odbora.

V **Solnograškem deželnem zboru** je poročal 29. maja za deželni odbor poslanec Czeh zastran obravnav, da se, 1. izdaja zemeljno pravo (Agrarrecht) in 2. da se ukraji pravica svobodno razpolagati z zemljo in posestvom. Stavil je nasvet: Deželni zbor naj sprejme to poročilo, in naj naroča deželnemu odboru, da v prihodnji sesiji, o vprašanji zaradi postavodaje

v agrarnih razmerah, in o kratenji pravice zaradi prostega razpolaganja z zemljo in posestvom poroča.

Z **Dunaja**. V seji 1. junija je bila zopet razdeljena cela vrsta poročil deželnega odbora. Med drugim tudi poročilo o ljudskem šolstvu (poročevalec Lustkandel). Na Dolenjem-Avstrijskem je sedaj 55 osemrazrednih meščanskih šol in 1312 splošnih ljudskih šol, med temi je 16 osemrazrednih, 34 sedemrazrednih 99 šestrazrednih, 73 petrazrednih, 90 štirirazrednih, 161 trirazrednih, 324 dvorazrednih in 515 jednorazrednih. Prištevši osem vadničnih šol na učiteljskih, je šol: 1367. Poučni jezik je povsod nemški izvzemši 3 šole v okrajih Mistebach in 1 v okraji Waidhofen na Taji, kjer je v spodnjih razrednih česki jezik deloma učni jezik. Pretečeno leto so otvorili 10 novih šol in razredov je na novo 173. Celodnevni poduk je bil na 1039 šolah, poldnevni in celoletni na 328 šolah. L. 1882 so potpisali za šole 960.374 gold., od 1870 l. do konca decembra iznaša to 14.532.292 gld. Zastran šolskih zamud je bilo kazni v denarjih 12.156 gold. in 6371 dni in 7 ur zapora. Učiteljev je bilo s spričalom sposobnosti 2981, s spričalom zrelosti 543, brez učiteljskih spričal 28. Verskih učiteljev: 21, katere je umestila šolska oblast, 1270 takih, katere je umestila cerkvena oblast. Učiteljice, ki so podučevale v ročnih delih, v francoščini, ali sicer v neobligatnih predmetih, je bilo z učiteljskim spričalom 873, brez tega 256, učiteljskih služeb sistemovanih je bilo neumeščenih 50. — Za vodne stavbe bodo dali skupaj 273.000. — Za dunajsko blaznico je v predstevu 339.993, za porodnišnico 139.000 gold. — Prišel je tudi Koppov prelog za prenašanje volitvenega reda na vrsto. Zedinili so se potem v teh točkah: 1. Vlada naj pové, katere določbe poslednjega sklepa deželnega zbora sprejme, katerih ne, 2. V načelu ostane, da se petakarji privzame med volilce. 3. Poslanec dr. Granič ima izdelati nov predlog, na podlagi sklepa poslednjega deželnega zbora.

Ogersko-hrvatsko-veška kraljevska regnikolarna deputacija je imela sejo 31. maja. Reški poslanci so se odločili, da vzame nazaj svoje izdelovanje (elaborat) izvzemši točke, ki se tiče sodnije in sprejmo ogerski elaborat. Hrvatje so prosili, naj se vzame elaborat za podlago k obravnavam, kar se je tudi sprejelo. Hrvaški poslanci so dobili določni napotek, da se imajo v obravnavo spuščati le s tem pogojem, da Reka spada k Hrvaški zemlji. Med obravnavami l. 1868 in t. l. je sicer precej časa minulo, vendar Hrvatje ostajajo še zmirom na ti podlagi, kakor takrat.

Vnanje države.

Sv. Oče in Irsko. Govorili smo že o

tem, da irskim rogoviležem nič kaj ni vstreno, da so sv. Oče svarili Irce pred vstajo. Bil je pa v Rimu pred sv. Očetom nadškof iz Cashel, mlg. Croke. Povrnivši se iz Rima, je govoril vernim, kar je v Rimu videl in slišal. Liberalni listi so njegov govor naopak razglasili, vendar je on govoril tako, kakor se spodobi vernemu škofu. Rekel je namreč vernim: Sedaj imam še prošnjo do vas, in do vsih rojakov: ne govorite nikdar nič nespoštljivega zoper papeža ali sveti prestol. Papež so Irce v resnici prijatelj. Skrb za telesni in dušni blagor Ircev jim je na vso moč v čislju, kar so gradili, so le hudodelstva in morije, katere ste vi in katere sem jaz zmirom obsojal. — Od več bi tedaj bilo, ko bi še pristavil, da bodo škofje in duhovni na Irskem vse, kar iz Rima pride, z otročjo spoštljivostjo in pokorščino sprejemali, in gotovo nihče ne bode bolj radostno to storil kakor jaz. Tako govori preč. nadškof.

Po Laškem so praznovali v Rimu in po nekaterih mestih obletnico Garibaldijeve smrti.

Dnevi svečanosti zaradi kronanja v **Moskvi** potekajo. Dva tedna je bil svitli ruski vladar v sredi svojega ljudstva, on ki je poprej živel kakor samotarec. Od kar je njegov oče padel žrtva zarotnikov, je bil ruski cesar kakti vjetnik in svet ni gledal brez strahu v Moskvo, kjer je bil ruski car kljub vsi previdnosti razpostavljen tisočim nevarnostim. Vendar strah je zginil, kronanje se je zvršilo brez posebnih neprilik.

Spoznati se mora; klici po svobodi ne izhajajo iz srede ruskega naroda, in liberalizem je z njegovo potrebo po vstavni vladi kakor z edino zveličanim sredstvom, ljudstvo le sleparil. Rusje se drže svojega vladarja, po vstavoverstvu nimajo skomine, ker v zahodni Evropi so razmere take, da si Rusje ne žele take sreče po vstavni vladi. — Sicer sa pa ne da tajiti, da je nekaj gnjilega v Rusiji, sicer ne podlaga, na kateri stoji vladna dinastija, pač pa stebri, ki podpirajo državno poslopje. Papež — car v eni osebi, to ne more obstati v teku časov; a reforma se mora začeti od vrha navzdol, more le počasi naprej stopati, in nikdar se ne sme prekopiciti, ker narodi bolj potrebujejo socialne kakor državne preuredbe. — Da se Rusija ne misli na zahod raztegovati, nam kaže pismo carovo do ministra Giers-a, s tem si bode pridobila mnogo sočutja na zahod. Potreba je, da se odpovedo šovinizmu (prece-njeni svoji moči) na zgoraj, da se ne porodi misel, kakor da bi hoteli notranji nemir udušiti z vnanjo vojsko, ki poslednjič pripelje navadno do pogina. — Ako se narodne strasti goje v viših krogih, vnamejo se vselej med prostim ljudstvom. — Razupiti nihilizem se je sedaj pokazal v svoji slabosti. A to jo sreča

površino našega solnea, in da nama sveti torej dvakrat živeje tu gori na Veneri, kot na zemlji. Sedaj si znava tudi razlagati neznosno svetlobo in vročino, ki sti naji tako preganjali precej pri vstopu.

Ker se danica skoro enako suče kot zemlja, zato leze solnce z enako hitrostjo za obzor in kmalu nama zapusti za svojo sled le še nekaj iz zemlje ven odzevajočih žarkov; ti pa tudi počasi ginjevajo in beže pred mrakom, ki se plazi iz svojih skrivnih bivališč, iz globokih sedlov in dolin, vedno hitreje na prosto, da bi izvršil slednji akt današnjega dneva in pripravil osorni svoji gospodinjji, temni noči dostojen sprejem.

Nad nama pa se polagoma prikazujejo svetli otoki na modrem svetovnem morji, mične zvezdice. In kako se začudiva, kako zveseliva, ko vidiva vzhajati naše znanke, katere sva na zemlji vže tolikokrat opazovala. — Kako je pač to mogoče, vprašal boš. Pa pričakovala sva čisto novo obnebje, čisto nove zvezdice, a nazadnje vendarle vidiva blizu vse to, kot na zemlji. Zares čudno! In vendar ne čudno,

ako se pomisli, kako daleč proč, da so te zvezdice. Pet milijonov milj od zemlje se tu ne pozna dosti. Celo daljno solnce pri več kot 20 milijonov milj oddaljenosti je v primeri ž njim še jako jako blizu. Saj do njega potrebuje svetloba, kakor smo omenili, le nekaj minut. Do teh zvezdic pa potrebuje leta. Pomisli leta! Zraven pa imej vedno pred očmi 42.000 milj, katere prehodi luč v jednom trenutku, pa se ti bo hotelo mešati, če si boš tako daljino predstavljati prizadeval. Ob enem pa bodeš tudi začel prave pojme dobivati o sebi, o človeštvu: kako hitro se razširjajajo žarki za nas, in kake polževe korake delajo v svetovnem prostoru. Kako daleč za nas so meglice, in zopet kako blizu je vse to v brezkončnem prostoru! Človek, tebi se vidi vse to le zaradi tega tako veliko, ker si sam tako majhen.

Dragi čitatelj! zavijva se v fantazijin plašč in prenesel naji bo s tega zatišja tje gori na one verhunce, na one kristalne gore, katere sva poprej občudovala, ko so žarki se igrali ž njimi. Tu na gorskih temenih gledava radovedna v nebeški obok in občudujeva

svetlobo nekega svetlozelenega planeta, v velikosti, kakoršne nisva bila vajena opazovati pri premičnicah. Devetkrat je večji in devetkrat svitlejši, kakor naša danica na zemlji in mirno se vozi med nama znanimi obrežji, med ozvezdiji. S prostim očesom na dalje opaziva njegov mesec, z daljnogledom pa še vidiva njegove spremembe. Precej jo spoznava naša zemljo. Glej, nedavno poprej sva jo gledala, še močnejšo, največjo, prvo v vsem svetovji, sedaj nama pa že ni več kot blede zvezda. In ko bi jadrjala po zraku še dalje proč od Venere, zgubila bi se najinim očem popolno, namesto nje pa nama bi vshajali novi svetovi, večji in manjši od zemlje. Kaj je torej naša zemlja? Smet je v velikanskem prostoru, katero obseva božja luč solnce in v oddaljenosti se tebi, človeku zdi neznatna, kakor vse druge zvezde. In vendar si napenjajo učenjaki in si belijo glave z učenimi podmenami, kako da bode prešla. Kaj ne, dokler še nisi znal, da ko stalnice velikanska solnea, našega dosti presegajoča, in si še mislil, da so to le nočne lučice, katere angelji prižigavajo, da vidijo pot, kedar

za Evropo. Nihilisti strašijo po Francoskem in Sveci, vplivajo na časopise in imajo svoje sramežljive prijatelje celo po večih listih. Ako je nihilizem vdarjen — je tudi liberalizem v Evropi, ker uni dela le za tega.

Ljudska svečanost dne 2. t. m. se je vršila na prostoru 100 hektarov obširnem; na katerem je bilo več gledališč, igrališčnih krogov in mnogo satorov. Za cesarja in ude cesarske hiše je bil pripravljen sator iz boršuna in s zlatom okrašen. Na 140 vozeh so točili pivo iz sodov, katerih je vsak imel po 8 pip. Vsak, kdor je stopil na prostor, je dobil kupico, povitico, kolač in sladčič. Opoldne je bilo jedilo v kraji. Ob pol treh sta prišla car in carica, cesarska obitelj in knežne osebe iz inozemstva. Vse je bilo židane volje, ni bilo prepira, niti nereda. Car je zapustil prostor ob 3 popoldne. — Ko je minula ljudska veselica je bil v Petroskijevi palači obed za predstojnike selskih občin in plemenitnike iz province (dežel). Cesar je rekel prvim, da nihče ne misli na prenapredbe pri posestvu na kmetijah; plemenitnikom pa je rekel, da je prepričan, da ostane plemstvo najtrdnější steber prestolu.

Nemški državni zbor obravnava sedaj obrtniško novelo v 3. branji. V seji 29. maja je bilo kaj živahno — zaradi privoljenja k plesu. V drugem branji so že sprejeli š. ki se glasi: Ples privoliti se ravna po navadnih postavah v deželi. — To je pač naravno, Prusija je velika, tukaj pač ni treba centralizovanja. — A napredkarjem in secessionistom to ni bilo dovolj, hotli so še pristaviti: „da se javni ples ljudem ne sme prepovedati.“ Posebno živo se je poganjal zato napredkar Richter, posebno zanimivo je bilo, ko je govoril Richter o vtemeljenih pravicah do plesa. No, tukaj govore o vtemeljenih pravicah, a kedar gre o pravicah za svobodo vere takrat pa radi umolknejo, in ko je Windhorst govoril, da naj bode vsaj prosto „sv. mašo brati, je bilo malo glasov iz med napredkarjev. — Sicer je zbor z veliko večino zavrgel to „nemejeno pravico“ do plesa, gospodje nasvetovalci si pot pripravljajo za prihodnje volitve.

Domače novice.

(Zarad volitve v velikem posestvu) razpošilja grof Hohenwart v imenu konservativnega volilnega odbora vabilo, s katerim konservativne velike posestnike vabi, da naj se k potrebnemu razgovoru in konečni določbi kan-

stopajo na zemljo, kajne človek ali bolje rečeno deček, da bi si upal uničiti eno izmed teh luči. Da, ko bi mogel na ono visoko goro, kjer se nebo naslanja, pa bi pihnil eno luč sè sapo. Tako si morda misli. In glej tako bo Bog s temi smetmi naredil in konec bode vseh podmen. Takrat pa bode ugasnilo solnce in zatemnili bodo planeti, utrnili se bodo svetovi in tema bode objela vse, kakor v pradobi. In tudi zvezde, te mične nebeske rožice, tudi te bodo zvenele, tudi te se bodo otesle cvetja, kedar potegne veter, njih ostanke pa bode požrla vesoljna noč. Vse bode prešlo, le eden ne bode prešel, On, ki bode visoko gori nad svetovnim oceanom plavaje, opazoval valove, ki bodo na njegovo povelje zagrnili vse minljivo v plajšč pozabljivosti.

Poglejva torej naprej po nebu, in našla bova tudi druge premičnice, čilega Jupitra, rudečega Marsa in medlega Saturna. A ta Jupiter ni tisti svetli planet, kakor ga opazujemo z naše zemlje, ampak majhen in nezaten, brez daljnogleda komaj razločljiv. Tudi Mart ne leskeče zbeljenega železa, temveč zanikarno in zaspano gleda, kakor da bi se mu sanjalo. Enako težko ti je dobiti Saturna izmed cele armade svetlejših stalnic. (Dalje prih.)

didatov snidejo 14. junija zvečer ob sedmih v dvorani „Hotel Evropa“. Imenik velikih posestnikov, ki ga razglaša „Laib. Zeitung“ obsega 114 volilecev.

(Slavnost petdesetletnice črkostavca gosp. Janeza Lindtnerja) vršila se je v saboto in nedeljo, pristrčno in ginljivo. V saboto so bili s posiljanim pri obedu v hiši načelnika g. Otomara Bambergja še štirje drugi gg. tiskarji in g. faktor Rütting, katerim sta stregla hišni gospod in gospa. Bila je to prav ginljiva slavnost, ki je združevala gospodarja in njemu podložne in je trajala dolgo v noč. V nedeljo ob 7. uri je bila sv. maša na Zgornjem Rožniku, in načelnik g. Bamberg je potem vse povabljen pogostil z zajuterkom. — Ob 11. uri dopoldne je bila v bogato okrašeni dvorani za stavec ginljiva slavnost. Gosp. Bamberg je pozdravil zastopnike drugih tiskarn, obrnil se potem do g. jubilanta ter mu s toplimi besedami izrekel zahvalo in priznanje, priporočaje ga drugim kot zgled zvestobe in delavnosti v poklicu in mu je izročil dragocen spominek. G. črkostavec Veit ga je pozdravil v imenu sodelavcev in mu izročil sreberno kupo. — Tudi deklice tiskarskega oboja so mu izročile krasen cvetlični šopek, niso zaostali tudi nežni otroci gospoda načelnika, ki so prinesli cvetlice. Potem so razdelili spominski list v častni dan pridnega delavca in s tem je bila končana lepa slavnost. To je bila slavnost v ožjem krogu. — A tiskarji Kranjskega so pa napravili javno slovesnost na vrtu g. Ferlinea. Bil je krasen večer; slavnostni odsek se je potrudil, da je vstop na vrt in tudi vrt prav okusno ozališal; zbralo se je poleg gg. tiskarjev mnogo, mnogo prav odlične gospode, med drugimi imenujemo državnega in deželnega poslanca g. dr. Vošnjaka, dež. poslanca g. dr. Zarnika, predsednika kupčijiški zbornici g. J. Kušarja, magistratnega svetovalec Perono, več gg. profesorjev realke in gimnazije i. dr. Govorila sta g. Arselin nemško in g. Bonač slovensko. Občno radost je izbudilo, ko so tiskarji podarili gospodu jublantu zlato uro in verižico, za kar se je g. jublanta pristrčno zahvalil. Svirala je vojaška godba c. k. 17. pešpolka Kuhna. — Telegrami so dohajali iz Rudolfovega, Kamnika, Gradea, Celovca, Inomosta, Brna, Prage, Sarajeva, Monakovega itd. — Minuli dan je zgodovinski dan za tiskarno g. Bambergja, za tiskarje na Kranjskem in vesel dan za g. poslavljence.

Razne reči.

— Duhovske spremembe: V ljubljanski škofiji: Č. g. Štefan Jaklič, fajmošter v Dolenjivasi, je dobil faro Št. Vid pri Zatični in je bil včeraj pri škofijskem ordinariatu za njo inštaliran. — Č. g. dr. Josip Dolence pride kot duh. pomočnik v Mengeš; č. g. Avgust Turk pa v Borovnico. — Č. g. Jernej Krašovic, fajmošter v pokoji, je v Kamniku 3. t. m. umrl. R. I. P.

V lavantinski škofiji: Č. g. Jos. Hajšek je prestavljen v Škale; č. g. Josip Kotnik v Smartno pri Saleku in č. g. Janez Pajtlar v Svičino.

— Nadškofa Olomuškega, grofa Fürstenberga je te dni mrtvoud zadel.

— Za pogorelee v Trbojah so previtli cesar darovali 800 gl.

— G. Franc Povše, ravnatelj kmetijske šole v Gorici, je posavljen z zlatim križcem za zasluge.

— Kanonik Karlon je kupil od srenje Vordernberg grajščino in cerkev v Sekavi s zemljiščem vred za 70.000 gl.

— Dunajski župan in njegov namestnik sta dobila pravico zlato zavrtnico o slovesnostih nositi.

Umrli so:

1. junija. Gašper Štrajnar, čevljar, 73 let, Karl. predmestje št. 7, otrpnjenje mehurja. — Marija Lašan, 72 let, Florj. ulice št. 28. — Helena Šuntar, vdova, 73 let, Flor. ulice št. 32, hromota pljuč. — Štefanija Grehota, 6 mesecev, ključavničarjeva hči, stolni trg št. 3, vodenica v glavi. — Gabrijela Jereb, delavč. hči, 2 meseca, Petrov nasip št. 65, griža.

2. junija. Marija Hafner, gostilnič. žena, 42 let, Dunajska cesta št. 23, otrpnjenje pljuč.

V bolnišnici:

31. maja. Helena Rebolj, gostija, 60 let, vodenica.

Eksekutivne dražbe.

6. junija. 1. e. drž. pos. Miha Predovič iz Jugorja št. 6; in Janeza Klemenčiča iz Sela, 1581 gl. Metlika. — 1. e. drž. pos. France Jenko iz Mavčič 674 gl. Kranj. — 1. e. drž. Martin Simonič iz Metlike, 60 gl. Metlika. — 1. e. drž. pos. Jožef Zavrl iz Radgone, 905 gl. Litija. — 1. e. drž. pos. France Poljanec iz Sela, 700 gl. Mokronog. — 1. e. drž. pos. Janez Markele iz Stare vasi, 470 gl. Mokronog. — 1. e. drž. pos. Martin Taučik iz Iga, 1984 gl. Ljubljana. — 1. e. drž. pos. Valentin Kikel z Zapotoka, 2587 gl. 40 kr. Ljubljana. — 1. e. drž. Mihael Remžgar iz Dragomera, 1898 gl. 40 kr. Ljubljana. — 1. e. drž. pos. Peter Zivodar iz Pohleka 840 gl. Kostanjevica. — 3. e. drž. pos. pod graščino Thurnamhardt rectif. Nr. 168/1. Kostanjevica. — 3. e. drž. pos. Janez Starašinič iz Krasince, Metlika. 1. e. drž. Anton Jalovec iz Šutne 1085 gl. Kostanjevica. — 7. junija. 1. e. drž. pos. Terezija Piškur omož. Dolene iz Rodokove vasi, 4755 gl. Zatična.

Dunajska borza.

4. junija.

Papirna renta po 100 gl.	78.35
Sreberna „ „ „ „	78.85
Zlata „ „ „ „	98.95
Državne srečke l. 1864 po 100 gl.	167.25
Kreditno srečke po 100 gl.	170.—
Rudolfove srečke po 10 gl.	19.—
Ces. cekini	5.65
Francoski napoleond.	9.52
Nemška marka po 50 kr.	—58½

Naznanilo in priporočilo.

Ponižno podpisani naznanja, da je začetkom majnika meseca prevzel in dobro vredil

čitalnično gostilnico

ktero najtopleje priporoča tukajšnjemu in vnanjemu p. n. občinstvu z zagotovilom, da si bo po vseh močeh prizadeval častitim svojim gostom postreči z okusnimi jedili, raznimi namiznimi, bizeljskimi in črnimi vini — tudi v butelijah — ter najboljšim Kozlerjevim carskim pivom, vse to ob nagli in skrbni postrežbi in po nizkih cenah.

Opoldanska hrana se daje tudi po mesečnem naročilu v gostilnici in čez ulice na dom.

Častiti dohovščini se še posebno priporoča s postnimi jedili ob petkih in družih postnih dnevih.

Vrt, hladen in senčen, je tudi že odprt, ravno tako za zabavo častitih gostov pokrito kegljišče, čisto popravljeno in na novo vredjeno.

Posebno se priporoča tudi slavnim narodnim društvom za shode in večerne zabave.

Nadjajoč se prav obilnega obiskovanja in zagotavljač najboljšo postrežbo se prav uljudno priporoča

Ignacij Korošec,

gostilničar čitalnične restavracije
v Ljubljani.

(2)